

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska (przewodniczący)

SSN Marcin Krajewski

SSN Joanna Misztal-Konecka (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku S. K.
przy uczestnictwie B. M.
o podział majątku wspólnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 7 lipca 2021 r.,
skargi kasacyjnej uczestniczki
od postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 22 listopada 2018 r., sygn. akt V Ca (...),

odrzuca skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

1. Sąd Rejonowy postanowieniem z 17 maja 2013 r. dokonał podziału majątku wspólnego byłych małżonków B. M. i S. K., uczestników obecnego postępowania o podział ich majątku wspólnego. Ustalił skład majątku wspólnego tych osób (własności lokalu mieszkalnego, udziały we współwłasności

nieruchomości, samochód osobowy, rzeczy ruchome stanowiące wyposażenie domowe, środki zgromadzone na indywidualnych kontach emerytalnych, środki zgromadzone na rachunkach bankowych) (pkt 1 postanowienia). Stwierdził, że udziały byłych małżonków w tak ustalonym majątku są równe (pkt 2 postanowienia). Następnie część składników majątkowych przyznał uczestniczce postępowania, a część wnioskodawcy (pkt 3 a, b postanowienia). Obciążył uczestniczkę postępowania obowiązkiem spłaty na rzecz wnioskodawcy sumy 150 833,84 zł; spłatę tę rozłożył na dwie raty i należność tę zabezpieczył hipoteką przymusową (pkt 4-6 postanowienia).

Uczestniczka postępowania zaskarżyła apelacją postanowienie Sądu Rejonowego, określając wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 300 000 zł.

Sąd Okręgowy postanowieniem z 5 lutego 2015 r. zmienił zaskarżone postanowienie, nadając mu nowe brzmienie w punktach 1-8 (pkt I), a w pozostałym zakresie oddalił apelację (pkt II).

2. Postanowieniem z 8 lipca 2016 r. Sąd Najwyższy uchylił zaskarżone postanowienie w punktach I.1, 3-8 i w punktach II, III i IV i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego (pkt 1), a także oddalił skargę kasacyjną w części dotyczącej rozstrzygnięcia w punkcie I.2 postanowienia (pkt 2).

3. Postanowieniem z 22 listopada 2018 r. Sąd Okręgowy w W.:

1. zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w W. z 17 maja 2013 r. (I Ns (...)) w ten sposób, że: punktom 1 (co do składu majątku wspólnego), 4 (co do zasądzenia spłaty od B. M. na rzecz S. K.), 5 (co do zabezpieczenia zasądzonej spłaty), 6 (co do rozliczenia nakładów w kwocie 7 945,54 zł) nadał nową treść;
2. umorzył postępowanie apelacyjne w zakresie zasądzenia od B. M. na rzecz S. K. kwoty 8 304,34 zł oraz w zakresie punktu trzeciego zaskarżonego postanowienia wobec cofnięcia apelacji;
3. oddalił apelację w pozostałej części;

4. ustalił, że wnioskodawca i uczestniczka ponoszą koszty postępowania odwoławczego oraz kasacyjnego związane ze swym udziałem w sprawie;
5. nakazał pobrać od B. M. i od S. K. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w W. kwoty po 4 095,65 zł tytułem wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa.

4. Od postanowienia Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wywiodła uczestniczka, zaskarżając je w punkcie I w zakresie nadania punktom 4, 5 i 6 postanowienia Sądu Rejonowego nowej treści, a także w punktach II, III i IV. Skarżąca domagała się uchylenia postanowienia w zaskarżonej części i jego zmiany, ewentualnie uchylenia postanowienia w tym zakresie i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

5. Zgodnie z art. 519¹ § 2 k.p.c. w sprawach o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami od postanowienia sądu drugiej instancji co do istoty sprawy przysługuje skarga kasacyjna, chyba że wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy złotych.

W orzecnictwie Sądu Najwyższego utrwalone jest stanowisko, że w sprawach działowych, do których należą sprawy o zniesienie współwłasności, podział majątku wspólnego i dział spadku, wartością przedmiotu zaskarżenia nie jest wartość całego dzielonego majątku, ale wartość konkretnego interesu (roszczenia, żądania) lub składnika majątkowego, którego dotyczy środek odwoławczy. Przyjmuje się, że wyjątek od tej zasady zachodzi, gdy przedmiot zaskarżenia dotyczy samej dopuszczalności żądania podziału, zastosowanego sposobu zniesienia współwłasności, a także, gdy występuje spór co do objęcia lub nieobjęcia podziałem poszczególnych rzeczy i praw co do zasady, bez względu na wartość interesu skarżącego w odniesieniu do tych rzeczy lub praw (np. postanowienia Sądu Najwyższego z 14 marca 2017 r., II CZ 161/16; z 26 października 2017 r., II CZ 64/17; z 12 stycznia 2018 r., II CZ 85/17; z 28 lutego 2018 r., II CZ 108/17; z 7 marca 2018 r., I CSK 670/17; z 23 marca 2018 r., I CZ 33/18; z 7 czerwca 2019 r., V CZ 37/19; z 28 listopada 2019 r., V CZ 82/19; z 9 czerwca 2020 r., II CSK 21/20; z 15 czerwca 2020 r., IV CSK 670/19;

z 15 września 2020 r., IV CZ 59/20). Nie budzi zatem wątpliwości, że ocena dopuszczalności skargi kasacyjnej nie może ograniczać się wyłącznie do analizy wskazanego zakresu zaskarżenia czy tylko wartości udziału skarżącego w dzielonym majątku.

Równocześnie przyjmuje się, że wskazana przez skarżącego w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia nie jest wiążąca dla sądu drugiej instancji, ani dla Sądu Najwyższego i podlega weryfikacji na podstawie akt sprawy, z pominięciem zasad określonych w art. 25 i 26 k.p.c. (np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 6 czerwca 1997 r., II CKN 47/97, OSNC 1997/11/180; z 15 czerwca 2020 r., IV CSK 670/19; z 10 lipca 2020 r., I CZ 29/20).

Reasumując, trzeba stwierdzić, że o wartości przedmiotu zaskarżenia rozstrzyga treść zarzutów podniesionych w skardze kasacyjnej, odnoszących się do poszczególnych składników majątkowych lub roszczeń (postanowienia Sądu Najwyższego: z 6 listopada 2002 r., III CZ 98/02, OSNC 2004/1/11; z 21 stycznia 2003 r., III CZ 153/02, OSNC 2004/4/60).

6. W niniejszej sprawie w apelacji skarżąca określiła wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 300 000 zł, w skardze kasacyjnej jako wartość przedmiotu zaskarżenia podała kwotę 143 295 zł.

W piśmie z 15 kwietnia 2019 r. wyjaśniła, że wartość przedmiotu zaskarżenia w rzeczywistości wynosi 159 186 zł, na którą to kwotę składa się wartość nieuwzględnionych składników majątku wspólnego (około 120 635 zł), wartość nierozliczonych długów spłaconych przez skarżącą (22 660 zł) oraz wartość uwzględnionych nakładów wnioskodawcy (15 891 zł).

Z treści skargi kasacyjnej można wywieść, że uczestniczka kwestionuje w istocie niezasądzenie kwoty 12 818 zł (jako połowy kwoty 25 635 zł z tytułu zbycia jednostek uczestnictwa), kwoty 47 500 zł (jako połowy kwoty 95 000 zł rozdysponowanej samowolnie przez wnioskodawcę), kwoty 11 330 zł (jako połowy kwoty spłaconej przez nią długów) oraz zasądzenie kwoty 7 945,54 zł (jako połowy kwoty spłaconych przez wnioskodawcę długów). Uzasadnia to wnioskiem, że w istocie interes majątkowy uczestniczki w zaskarżeniu postanowienia Sądu Okręgowego z 22 listopada 2018 r. zamyka się kwotą 79 593,54 zł.

Do odmiennej oceny nie prowadzi to, że uczestniczka zaskarżyła również określenie wysokości dopłaty, jej zabezpieczenie, a także częściowe umorzenie postępowania apelacyjnego, skoro w tym zakresie nie podniosła żadnych zarzutów w skardze kasacyjnej.

Skoro uczestniczka domaga się jedynie modyfikacji dokonanego podziału majątku wspólnego w ten sposób, by zostały uwzględnione lub odpowiednio nieuwzględnione powyżej wskazane roszczenia majątkowe, nie sposób skutecznie podważać oceny samej uczestniczki co do wartości jego interesu majątkowego w zaskarżeniu orzeczenia. Samo zaś wskazanie innej kwoty w piśmie z 15 kwietnia 2019 r. nie może odmiennie określić wartości tego interesu majątkowego.

5. Wskazana wartość przedmiotu zaskarżenia nie przekracza progu, o którym mowa w art. 519¹ § 2 k.p.c. Z tych względów, na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 w związku z art. 13 § 2 i art. 519¹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.